

VYHLÁŠKA

423

Ministerstva zdravotnictví

ze dne 20. listopadu 2001,

kterou se stanoví způsob a rozsah hodnocení přírodních léčivých zdrojů a zdrojů přírodních minerálních vod a další podrobnosti jejich využívání, požadavky na životní prostředí a vybavení přírodních léčebných lázní a náležitosti odborného posudku o využitelnosti přírodních léčivých zdrojů a klimatických podmínek k léčebným účelům, přírodní minerální vody k výrobě přírodních minerálních vod a o stavu životního prostředí přírodních léčebných lázní (vyhláška o zdrojích a lázních)

Ministerstvo zdravotnictví stanoví podle § 46 odst. 1 písm. a) až h), zákona č. 164/2001 Sb., o přírodních léčivých zdrojích, zdrojích přírodních minerálních vod, přírodních léčebných lázních a lázeňských místech a o změně některých souvisejících zákonů (lázeňský zákon), (dále jen "zákon"):

ČÁST PRVNÍ PŘÍRODNÍ LÉČIVÉ ZDROJE A ZDROJE PŘÍRODNÍCH MINERÁLNÍCH VOD

Způsob a rozsah hodnocení přírodních léčivých zdrojů a zdrojů přírodních minerálních vod [§ 46 odst. 1 písm. a) zákona]

§ 1

Způsob a rozsah hodnocení přírodních léčivých zdrojů a zdrojů přírodních minerálních vod (dále jen "zdroj") vychází z určení druhu a typu minerální vody, peloidu nebo plynu ve zdroji, a to na základě posouzení zdroje z hlediska jeho fyzikálních vlastností, chemického složení a plnění mikrobiologických požadavků. Účelem hodnocení zdroje je zjištění a ověřování kvality a stability zdroje pro potřeby jeho osvědčení (§ 5 zákona), vydání povolení k využívání zdroje (§ 12 zákona) a využívání zdroje (§ 16 zákona).

§ 2

(1) Rozsah hodnocení zdroje z hlediska jeho fyzikálních vlastností a chemického složení je uveden v příloze č. 1. Posouzení zdroje se provádí prostřednictvím komplexní analýzy nebo kontrolní analýzy.

(2) Komplexní analýzu provádí Referenční laboratoř přírodních léčivých zdrojů, a to pro potřeby vydání osvědčení o zdroji [§ 6 odst. 2 písm. c) zákona] a využívání zdroje. Komplexní analýza pro potřeby využívání zdroje se provádí každých 5 let, pokud není v povolení k využívání zdroje [§ 12 odst. 4 písm. h) zákona] stanoveno jinak. Obsah komplexní analýzy zdroje je uveden v příloze č. 2.

(3) Kontrolní analýzu pro potřeby ověřování kvality a stability zdroje může provádět Referenční laboratoř přírodních léčivých zdrojů nebo jiná akreditovaná laboratoř nebo uživatel zdroje. Kontrolní analýzy se provádějí v četnosti stanovené v povolení k využívání zdroje [§ 12 odst. 4 písm. h) zákona] a vždy po technickém nebo jiném zásahu do jímání zdroje před jeho opětovným využíváním, a to v rozsahu uvedeném v příloze č. 2, pokud není v povolení k využívání zdroje v závislosti na charakteru zdroje, typu zásahu do jeho jímání, na základě ověřených změn přírodních faktorů, popřípadě v zájmu ověření nebo vyloučení jiných vlivů stanoveno jinak.

(4) Hodnocení výtěžku z přírodního léčivého zdroje za účelem ověření kvality před jeho použitím k léčebným účelům (balneaci) provádí zaměstnanec pověřený uživatelem zdroje, a to

- a) u přírodního léčivého zdroje minerální vody v rozsahu stanoveném v povolení k využívání zdroje,
- b) u přírodního léčivého zdroje peloidu sledováním konzistence a homogenity teplotního pole peloidu připraveného k aplikaci a měsíční spotřeby peloidu v m³.

O výsledcích hodnocení výtěžku za účelem ověření kvality před jeho použitím k léčebným účelům (balneaci) vede zaměstnanec pověřený uživatelem zdroje dokumentaci.

(5) Podmínky pro odběr vzorků pro komplexní analýzu a kontrolní analýzy se nesmí podstatně lišit od podmínek odběru předešlé komplexní analýzy nebo kontrolní analýzy, popřípadě musí odpovídat nově schváleným podmínkám využívání zdroje.

§ 3

(1) Minerální voda a plyn u vývěru a peloid získaný z ložiska musí být zdravotně nezávadné. Nesmí vykazovat mikrobiální známky fekálního nebo jiného druhu znečištění z vnějšího prostředí a nesmí obsahovat mikroorganismy, jež by mohly představovat zdravotní rizika pro člověka.

(2) Mikrobiologické požadavky na zdroje minerálních vod a peloidů z hlediska mikrobiologických ukazatelů jsou uvedeny v příloze č. 3. Mikrobiologické požadavky na zdroj přírodního léčivého plynu určeného k zevní balneaci se nestanovují, požadavky na plyn z přírodního léčivého zdroje určený k plynovým injekcím musí odpovídat požadavkům na mikrobiologickou čistotu léčiv stanovenou zvláštním právním předpisem.¹⁾

§ 4

Náležitosti odborného posudku o využitelnosti přírodního léčivého zdroje k léčebným účelům a přírodní minerální vody k výrobě balených přírodních minerálních vod [§ 46 odst. 1 písm. d) a e) zákona]

(1) Odborný posudek o využitelnosti přírodního léčivého zdroje k léčebným účelům [§ 6 odst. 2 písm. d) zákona] obsahuje:

a) geologické a hydrogeologické posouzení zdroje a

1. technickou dokumentaci zdroje, zhodnocení jeho vydatnosti a stability v rozsahu přirozených výkyvů v podmínkách poloprovozní hydrodynamické zkoušky, posouzení rizik možné kontaminace, popřípadě návrh rozsahu sledování potenciálních zdravotně rizikových ukazatelů vzhledem k zranitelnosti konkrétní zřídelní struktury, návrh způsobu a míry využívání zdroje, a to i ve vztahu k případným okolním zdrojům, zhodnocení výsledků komplexní analýzy minerální vody provedené podle § 2 před ukončením poloprovozní hydrodynamické zkoušky, návrh režimního sledování zdroje a návrh bezpečnostních opatření při případných erupcích, jde-li o zdroj minerální vody nebo plynu,
2. kvalitativní charakteristiku ložiska na základě komplexní analýzy v členění k využití ke koupelím, zábalům, popřípadě jiným aplikacím, výpočet zásob, podmínky těžby, dopravy a skladování a následné rekultivace ložiska, jakož i posouzení rizik možné kontaminace, jde-li o zdroj peloidu;

b) určení základních, charakteristických a balneologicky významných složek, přehled klinických zkoušek výtěžku zdroje a jejich hodnocení, případně posouzení míry shody zdroje s jiným již využívaným přírodním léčivým zdrojem, zhodnocení možných způsobů léčebného využití zdroje včetně potřebných úprav;

c) posouzení vhodnosti plnění do spotřebitelských obalů;

d) celkové zhodnocení, při konstatování vhodnosti pro léčebné využití stanovení indikací, kontraindikací a způsobu a podmínek aplikace.

(2) Odborný posudek o využitelnosti přírodní minerální vody jako potraviny a k výrobě balených minerálních vod [§ 6 odst. 2 písm. d) zákona] obsahuje:

a) geologické a hydrogeologické posouzení zdroje, technickou dokumentaci zdroje, zhodnocení jeho vydatnosti a stability v rozsahu přirozených výkyvů v podmínkách poloprovozní hydrodynamické zkoušky, návrh způsobu a míry využívání, a to i ve vztahu k případným okolním zdrojům, posouzení rizik možné kontaminace, popřípadě návrh rozsahu sledování potenciálních zdravotně rizikových ukazatelů vzhledem k zranitelnosti konkrétní zřídelní struktury, zhodnocení výsledků komplexní analýzy minerální vody provedené podle § 5 před ukončením poloprovozní hydrodynamické zkoušky, návrh režimního sledování zdroje a návrh bezpečnostních opatření při případných erupcích,

b) posouzení nutnosti a způsobu úpravy minerální vody,

c) zhodnocení fyziologického významu minerální vody z hlediska dopadu na lidské zdraví a

významu pro výživu,

- d) celkové zhodnocení zdroje včetně zhodnocení vhodnosti minerální vody k plnění do spotřebitelských obalů v přírodním stavu, po úpravě, popřípadě i po ochucení.

(3) Odborné posudky podle odstavců 1 a 2 dále obsahují informace o vzdělání včetně postgraduálního školení a odborné praxi zpracovatelů a jejich pracovním vztahu k navrhovateli vydání osvědčení o zdroji.

§ 5

Povolené úpravy výtěžků přírodních léčivých zdrojů a zdrojů přírodních minerálních vod [§ 46 odst. 1 písm. b) zákona]

(1) Výtěžek z přírodního léčivého zdroje, kterým je minerální voda využívaná k léčebným účelům, lze upravovat pouze způsobem vymezeným v povolení k využívání zdroje [§ 12 odst. 4 písm. f) zákona] tak, aby byly zachovány nebo zvýšeny její léčivé vlastnosti.

(2) Výtěžek ze zdroje přírodní minerální vody lze upravovat způsobem vymezeným v povolení k využívání zdroje [§ 12 odst. 4 písm. f) zákona], a to pouze

- odstraněním nestabilních látek, například sloučenin železa a síry, filtrací nebo dekantací, s případným předchozím okysličením,
- odstraněním sloučenin arzenu, manganu, železa nebo síry, pomocí vzduchu obohaceného ozonem, filtrací nebo dekantací,
- odstraněním jiných nežádoucích složek, například sloučenin berylia, niklu,
- sycením nebo dosycováním oxidem uhličitým jímaným ze zdroje, případně oxidem uhličitým z jiného než přírodního zdroje v kvalitě stanovené zvláštním právním předpisem;²⁾ oxid uhličitý může být z minerální vody též odstraňován, a to za použití výlučně fyzikálních metod.

(3) Použitím úprav uvedených v odstavci 2 se nesmí změnit skladba základních složek výtěžku ze zdroje přírodní minerální vody, které mu propůjčují jeho vlastnosti, a nesmějí vznikat škodlivé látky. Výtěžek nelze desinfikovat ani do něho nelze přidávat bakteriostatické látky. Do výtěžku dále nelze přidávat, s výjimkou oxidu uhličitého podle odstavce 2 písm. d), jiné příměsi. Toto ustanovení nevylučuje ochucování minerální vody při výrobě nealkoholických nápojů.

(4) Výtěžek z přírodního léčivého zdroje, kterým je plyn, lze upravovat pouze způsobem vymezeným v povolení k využívání zdroje [§ 12 odst. 4 písm. f) zákona], a to tak, aby byl zbaven vlhkosti, popřípadě stop olejových částic použitím vhodných sorbentů a filtrů.

(5) Výtěžek z přírodního léčivého zdroje, kterým je peloid, lze upravovat pouze způsobem vymezeným v povolení k využívání zdroje [§ 12 odst. 4 písm. f) zákona], který spočívá zejména v

- odstranění součástí nepoužitelných pro přípravu směsi,
- drcení, mletí, ředění vodou na potřebnou konzistenci podle způsobu použití k balneaci,
- ohřevu na předepsanou teplotu, popřípadě pasterizaci při přípravě peloidních tamponů.

(6) K přípravě peloidních směsí je možné spolu s peloidem poprvé použitým k balneaci použít regenerovaný peloid, a to nejdříve po 5 letech od jeho uložení k regeneraci. Regenerovaný peloid lze do směsi použít po provedení komplexní analýzy včetně ověření mikrobiologických požadavků. Podíl regenerovaného peloidu ve směsi nesmí přesáhnout jednu polovinu celkového objemu peloidu použitého k přípravě peloidní směsi.

Získávání, přeprava a skladování (akumulace) minerální vody, plynu a peloidu z přírodních léčivých zdrojů a zdrojů přírodní minerální vody [§ 46 odst. 1 písm. c) zákona]

§ 6

(1) Výtěžek z přírodního léčivého zdroje, kterým je

- minerální voda, lze přepravovat a skladovat (akumulovat) pouze způsobem, který omezí změny ve složení a ztráty nestabilních léčivých složek na co možná nejmenší míru a zabrání jeho kontaminaci škodlivými nebo nežádoucími látkami,

b) plyn, lze dopravovat potrubím nebo v tlakových nádobách a skladovat (akumulovat) v tlakových nádobách.

(2) Výtěžek ze zdroje přírodní minerální vody lze přepravovat do místa jeho plnění do spotřebitelských obalů pouze potrubím.

(3) Získávání výtěžku z přírodního léčivého zdroje peloidu, které zahrnuje otvírku, těžbu, způsob a postup při rekultivaci ložiska, způsob nakládání s použitým peloidem, vyčlenění míst pro uložení skrývky nevyužitelné pro balneaci, popřípadě i míst pro ukládání peloidních směsí po použití k balneaci, musí probíhat pouze způsobem stanoveným v povolení k využívání zdroje [§ 12 odst. 4 písm. d) zákona] na základě návrhu uvedeného v žádosti o vydání povolení k využívání zdroje [§ 10 odst. 1 písm. e), odst. 2 písm. a) bod 8 a písm. f) zákona] tak, aby bylo co nejvíce šetřeno ložisko a jeho okolí. Těžba, přeprava i skladování musí probíhat způsobem, který zamezí změnám ve složení a fyzikálních vlastnostech peloidu a vyloučí možnost jeho kontaminace. Při nakládání s použitým peloidem se upřednostňuje jeho vracení do vytěženého ložiska.

§ 7

Údaje vyznačované na obalu výtěžku z přírodního léčivého zdroje [§ 46 odst. 1 písm. f) zákona]

Na obalu výtěžku z přírodního léčivého zdroje, kterým je minerální voda, popřípadě na příbalovém letáku výtěžku, kterým je peloid, [§ 16 odst. 1 písm. k) zákona] se vyznačí tyto údaje:

- a) označení a sídlo výrobce,
- b) označení minerální vody (například název minerální vody),
- c) údaj o objemu nebo hmotnosti,
- d) číslo výrobní série,
- e) minimální doba trvanlivosti,
- f) doporučený způsob skladování,
- g) označení zdroje včetně jeho místopisného určení,
- h) klasifikace přírodního léčivého zdroje,
- i) datum poslední provedené komplexní analýzy a označení laboratoře, která analýzu provedla, provedená úprava (například odželezňování) a charakteristické složení výtěžku; byla-li provedena úprava, uvádí se charakteristické složení výtěžku po této úpravě,
- j) doporučená doba použití, popřípadě upozornění ve vztahu k použití výtěžku.

ČÁST DRUHÁ PŘÍRODNÍ LÉČEBNÉ LÁZNĚ

Požadavky na životní prostředí a vybavení přírodních léčebných lázní [§ 46 odst. 1 písm. g) zákona]

§ 8

(1) Specifický charakter lázeňského prostředí jako významného činitele lázeňské léčby se vytváří a uchovává na území, v němž přírodní léčebné lázně byly, popřípadě mají být stanoveny (§ 25 zákona),

- a) respektováním bioklimatické bonity území,
- b) vymezením optimální velikosti přírodních léčebných lázní v závislosti na charakteru terénu a kapacitě přírodního léčivého zdroje,
- c) zvyšováním hodnoty zeleně výběrem vhodných porostů v souladu s krajinnými podmínkami a léčebnými požadavky, a
- d) harmonickým sepětím architektonických a urbanistických řešení s okolní krajinou.

(2) Zdravotnická a jiná zařízení sloužící k poskytování lázeňské péče musí být v rozumně možné míře oddělena od ostatních částí obce, vymístěny zdroje znečišťující ovzduší a vyvolávající hluk. Plošná výměra zeleně ve vnitřním území lázeňského místa musí být nejméně 4 ha na 100 lůžek určených pro pacienty a návštěvníky přírodních léčebných lázní, s navazujícími dalšími minimálně 4 ha zeleně na

100 lůžek za hranicí tohoto území. Zeleň na území přírodních léčebných lázní i v okolní krajině musí být druhově rozmanitá s vyloučením výsadby druhů častěji vyvolávajících alergické reakce.

(3) Území využívané v souvislosti s lázeňskou léčbou do vzdálenosti 4 až 8 km okolo přírodních léčebných lázní (lázeňská krajina) musí poskytovat podmínky pro terénní léčbu, případně jinou řízenou fyzickou zátěž a umožňovat volbu klimatických protikladů, kterými jsou střídání závětrných úseků s cestami v otevřené krajině a stinných míst s polohami na slunci, střídání krajinných partií (například louky, skupiny stromů).

(4) Lázeňská zástavba musí být řešena bezbariérově³⁾ a tak, aby při přechodu pacientů z vnitřního do venkovního prostředí nedocházelo k nadměrné termoregulační zátěži. Součástí zástavby jsou i prvky poskytující ochranu před deštěm a větrem a umožňující pohyb venku i za nepříznivého počasí (kolonády, podloubí).

(5) Průjezdni úseky silnic musí být vedeny převážně mimo vnitřní území lázeňského místa.

(6) Povolené hladiny hluku v přírodních léčebných lázních stanoví zvláštní právní předpisy.⁴⁾

(7) Je nevhodné umísťovat zdravotnická zařízení poskytující lázeňskou péči v blízkosti zařízení (například hřbitovy, krematoria, věznice), která by mohla negativním způsobem působit na psychiku osob, kterým se poskytuje lázeňská péče.⁵⁾

§ 9

Kvalita ovzduší v přírodních léčebných lázních je stanovena limity:

- a) střední hodnota prašného aerosolu nepřekračuje 150 mg/m^3 za 24 hod. a 500 mg/m^3 za 30 min. v případě, že jde o aerosol, který neobsahuje více než 20 % volného SiO_2 ,
- b) střední hodnota oxidu siřičitého nepřekračuje 50 mg/m^3 za 24 hod. a 200 mg/m^3 za 30 min.,
- c) střední hodnota oxidů dusíku NO_x nepřekračuje 100 mg/m^3 za 24 hod., 200 mg/m^3 za 30 min. a 50 mg/m^3 za rok,
- d) v dlouhodobém průměru není v měsících říjen až březen v místě více než 50 dní s mlhou, v dubnu až září více než 15 dní s mlhou,
- e) průměrná délka slunečního svitu je nejméně 1500 hodin v roce, při orografickém zaclonění horizontu není menší než 1300 hodin v roce.

§ 10

(1) Přírodní léčebné lázně využívající klimatické podmínky příznivé k léčení (dále jen "klimatické lázně") musí vykazovat tyto klimatické faktory:

- a) dráždivé faktory (horská poloha se sníženým barometrickým tlakem, bohaté oslunění místa, intenzivní sluneční záření, intenzivní provětrávání se značně velkou a silně kolísající zchlazovací veličinou), nebo
- b) šetřící faktory (přítomnost dostatečného počtu stinných míst, ochrana před silnými větry, avšak bez stagnace vzduchu, přiměřená zchlazovací veličina, relativní stabilita počasí, vzduch chudý na prašné příměsi a alergeny), nebo
- c) kombinace dráždivých a šetřících faktorů, řídký výskyt mlh, rozdělení srážek umožňující dostatečně dlouhý pobyt ve volné přírodě.

(2) Ovzduší klimatických lázní nesmí být znečišťováno ani dočasně výfukovými plyny, průmyslovými exhalacemi a kouřem z místních topenišť.

(3) Při posuzování vhodnosti klimatických podmínek k léčení je třeba dále přihlížet k typu onemocnění, která mají být v přírodních léčebných lázních léčena, ke geografickému prostředí a ročnímu období, v němž bude klimatický faktor působit.

§ 11

Součástí přírodních léčebných lázní jsou s ohledem na jejich charakter vedle zdravotnických zařízení poskytujících lázeňskou péči⁵⁾ zejména:

- a) zařízení sloužící k léčebnému využití přírodních léčivých zdrojů nezačleněná do zdravotnického

- zařízení lázeňské péče (pitné pavilony, kolonády),
- b) zařízení umožňující využití lázeňského prostředí a okolní krajiny pro terénní a klimatickou léčbu (parks a lesoparks se značenými cestami pro terénní kúry, venkovní lehárny s polohami na slunci a ve stínu),
 - c) zařízení sloužící ubytování a stravování (včetně dietního) osob využívajících lázeňskou péči a dalších návštěvníků přírodních léčebných lázní, která nejsou zdravotnickými zařízeními nebo jejich součástí (například lázeňské hotely a penzions),
 - d) zařízení pro využívání volného času (například klubovny, čítárny, společenské sály, sportoviště),
 - e) zařízení veřejné dopravy bez negativního vlivu na životní prostředí (například trolejbusy, elektromobily),
 - f) parkovací domy a záchytná parkoviště navazující na stanice veřejné hromadné dopravy na okraji vnitřního území lázeňského místa,
 - g) zařízení sloužící k sledování klimatických podmínek ve vnitřním území lázeňského místa.

§ 12

V přírodních léčebných lázních, které byly stanoveny podle dříve platných právních předpisů a které nespĺňují požadavky stanovené v § 8 až 11, se při vytváření životního prostředí a při zajišťování jejich vybavení postupuje tak, aby tyto požadavky byly respektovány v co největší míře. Pokud neplnění požadavků podle § 8 až 11 naruší účel, pro který byly přírodní léčebné lázně stanoveny, postupuje se podle § 25 odst. 4 zákona.

§ 13

Náležitosti odborného posudku o stavu životního prostředí přírodních léčebných lázní [§ 46 odst. 1 písm. h) zákona]

- (1) Odborný posudek o stavu životního prostředí přírodních léčebných lázní obsahuje vždy tyto náležitosti:
- a) důvod pro umístění přírodních léčebných lázní v lokalitě a pro vznik lázeňského místa;
 - b) popis celkového krajinného prostředí včetně posouzení
 1. horizontálního a vertikálního členění krajiny,
 2. porostů v místě navrhovaného vzniku přírodních léčebných lázní a v jeho okolí,
 3. vlastností půdy,
 4. celkového přírodního rámce okolní krajiny;
 - c) řešení zásobování místa pitnou vodou, zneškodňování odpadních vod, odstraňování a likvidace pevných a kapalných odpadních látek;
 - d) řešení dopravního napojení veřejnou hromadnou dopravou navrhovaných přírodních léčebných lázní, návrh opatření omezujících ohrožení návštěvníků lázní dopravou;
 - e) bioklimatické podmínky navrhovaných přírodních léčebných lázní doložené údaji o
 1. nadmořské výšce území a převládajících směrech větru,
 2. teplotě vzduchu (roční průměr a nejvyšší průměrné denní amplitudy v měsících),
 3. četnosti srážek (průměrná relativní vlhkost vzduchu, minimální a maximální s uvedením měsíců, průměrný úhrn srážek v měsících duben až září a říjen až březen),
 4. slunečním svitu (průměrný počet hodin slunečního svitu v roce, počet slunečních dnů v měsících),
 5. čistotě ovzduší (v rozsahu § 9),
 6. závětrných a návětrných plochách a slunečných a stinných místech a plochách;
 - f) působení prostředí navrhovaných přírodních léčebných lázní na psychiku návštěvníků z hlediska
 1. odloučení krajiny od městského ruchu,
 2. akustického pozadí a hluku včetně přeletu letadel a možností eliminace zdrojů hluku,

3. harmonie okolní krajiny,
 4. možností odstranění esteticky rušivých elementů v krajině,
 5. možnosti zakládání nových zelených ploch, lesíků, sadů, parků, vyhlídkových míst,
 6. jiných vlivů (§ 8 odst. 7);
- g) popis dalších faktorů v místě a okolí navrhovaných přírodních léčebných lázní, zejména:
1. vodní toky a plochy,
 2. možnost zřizování cest pro terénní léčbu s různou délkou a stoupáním,
 3. možnost zlepšení daného bioklimatu plánovitou výsadbou a udržováním zeleně, odstraňováním zdrojů znečištění prachem a exhalacemi;
- h) komplexní hodnocení kvality území přírodních léčebných lázní a lokality, v níž jsou nebo v níž mají být stanoveny z hlediska bioklimatologie a ekologie ve vztahu k potřebám lázeňské léčby pro dané léčebné indikace;
- i) soulad územně plánovací dokumentace s potřebami lázeňské léčby včetně případného návrhu na omezení zástavby okolí přírodních léčebných lázní kapacitními stavbami živočišné výroby (především pro chov vepřů), popřípadě jiné výroby.
- (2) Součástí odborného posudku je i informace o vzdělání včetně postgraduálního a jiných školení a o odborné praxi zpracovatele a dále o jeho pracovněprávním nebo jiném vztahu k předkladateli návrhu na stanovení přírodních léčebných lázní (§ 25 odst. 3 zákona).

§ 14

Náležitosti odborného posudku o využitelnosti klimatických podmínek k léčebným účelům [§ 46 odst. 1 písm. d) zákona]

- (1) Odborný posudek o využitelnosti klimatických podmínek k léčebným účelům obsahuje tyto náležitosti:
- a) zhodnocení vlastností klimatu ve vztahu k navrhovaným indikacím k léčbě, mj. specifikace, které složky bioklimatu včetně aerosolů jsou podstatné pro aplikovanou klimatickou léčbu,
 - b) podrobnou dokumentaci o působení klimatických faktorů nejméně v pětiletem uzavřeném časovém období,
 - c) popis klimatické léčby a výčet zařízení, která umožňují její provádění.
- (2) Součástí odborného posudku je i informace o vzdělání včetně postgraduálního školení a odborné praxi zpracovatele a o jeho pracovním vztahu k předkladateli návrhu na stanovení přírodních léčebných lázní.

§ 15

Zrušuje se vyhláška č. 26/1972 Sb., o ochraně a rozvoji přírodních léčebných lázní a přírodních léčivých zdrojů.

ČÁST TŘETÍ ÚČINNOST

§ 16

Tato vyhláška nabývá účinnosti dnem 1. ledna 2002.

Ministr:
prof. MUDr. **Fišer**, CSc. v. r.

Příloha č. 1 k vyhlášce č. 423/2001 Sb.

Kritéria pro hodnocení zdrojů minerálních vod, plynů a peloidů

A. Přírodní minerální vody se hodnotí:

- a) podle celkové mineralizace jako minerální vody:
 1. velmi slabě mineralizované s obsahem rozpuštěných pevných látek do 50 mg/l,
 2. slabě mineralizované s obsahem rozpuštěných pevných látek 50 až 500 mg/l,
 3. středně mineralizované s obsahem rozpuštěných pevných látek 500 mg/l až 1500 mg/l,
 4. silně mineralizované s obsahem rozpuštěných pevných látek 1500 mg/l až 5 g/l,
 5. velmi silně mineralizované s obsahem rozpuštěných pevných látek vyšším než 5 g/l;
- b) podle obsahu rozpuštěných plynů a obsahu významných složek jako vody:
 1. uhličitě nad 1 g oxidu uhličitého/l vody,
 2. siřné nad 2 mg titrovatelné síry (sulfan disociovaný v různém stupni a thiosířany)/l vody,
 3. jodové nad 5 mg jodidů/l vody,
 4. ostatní, např. se zvýšeným obsahem kyseliny křemičité (nad 70 mg/l vody), fluoridů (nad 2 mg/l vody);
- c) podle aktuální reakce vyjádřené hodnotou pH se vody rozdělují jen tehdy, jde-li o vody:
 1. silně kyselé - s hodnotou pH pod 3,5,
 2. silně alkalické - s hodnotou pH nad 8,5;
- d) podle radioaktivity jako vody radonové s radioaktivitou nad 1,5 kBq/l vody způsobenou radonem ²²²Rn;
- e) podle přirozené teploty u vývěru jako vody:
 1. studené s teplotou do 20 °C,
 2. termální, a to
 - do 35 °C vody vlažné,
 - do 42 °C vody teplé,
 - nad 42 °C vody horké;
- f) podle osmotického tlaku:
 1. hypotonické s osmotickým tlakem menším než 710 kPa (280 mOsm),
 2. isotonické s osmotickým tlakem 710 - 760 kPa (280 - 300 mOsm),
 3. hypertonické s osmotickým tlakem nad 760 kPa (300 mOsm);
- g) podle hlavních složek (tj. složek, které jsou v součtu součinnů látkové koncentrace a nábojového čísla všech aniontů zastoupeny nejméně 20 %, rovněž tak pro kationty). Typ vody se charakterizuje v pořadí od nejvíce zastoupených složek, a to nejprve pro anionty, potom pro kationty;
- h) podle využitelnosti jako léčivé, pokud jich lze na základě odborného posudku využít k léčbě;
- i) podle vlastností jako stabilní, pokud jejich teplota, celková mineralizace a obsah volného CO₂ kolísá pouze v rámci přirozených výkyvů (zpravidla ne více než ± 20 %) a typ vody stanovený podle písmene g) se nemění. U vod, jejichž léčivost se opírá o určitou složku chemizmu (např. J, obsah titrovatelné síry) nebo o radioaktivitu, nadřazuje se hodnocení stability této složce s kolísáním ne více než ± 30 %. Minimální hodnoty nesmí klesat pod kritérijní hodnoty.

B. Peloidy se dělí podle povahy původní matrice a přírodních podmínek v místě vzniku na:

- a) humolity, vznikající převážně rozkladem rostlinného materiálu. Humolity jsou
 1. rašeliny (vznikají rozkladem rostlinné hmoty v prostředí prosté, popř. slabě mineralizované vody),

2. slatiny (vznikají v prostředí minerální vody, obsah organických látek v sušině je větší než 50 %),
3. slatinné zeminy (slatiny s významným podílem anorganického materiálu, s obsahem organických látek v sušině menším než 50 %);

b) bahna, vznikající převážně sedimentací materiálu anorganického původu.

C. Přírodním zdrojem plynu se rozumí plyn vyvěrající z podloží buď v doprovodu přírodní minerální vody nebo samostatně, popřípadě separovaný z uhlíčitě minerální vody. Přírodním oxidem uhlíčitým je plyn, který obsahuje nejméně 90 % oxidu uhličitého, pro aplikaci plynových injekcí nejméně 96 % oxidu uhličitého.

Příloha č. 2 k vyhlášce č. 423/2001 Sb.

I. Obsah komplexních analýz zdrojů

A. Obsah komplexní analýzy přírodního léčivého zdroje minerální vody a zdroje přírodní minerální vody:

- a) místo a název zdroje minerální vody,
- b) datum a místo odběru vzorků, datum provedení poslední komplexní analýzy,
- c) název a sídlo laboratoře a jména pracovníků, kteří vzorky odebírali a analyzovali,
- d) stručný popis zdroje a podmínky odběru vzorků, teplotu vody u vývěru, teplotu a atmosférický tlak vzduchu a vydatnost zdroje,
- e) popis vody a její změny během skladování, její senzorické vlastnosti,
- f) fyzikální a fyzikálně-chemické parametry (pH, oxidačně-redukční potenciál, elektrolytická vodivost při 20 °C, absorbance při 254 a 436nm, hustota a osmotický tlak. Hodnota pH a oxidačně-redukčního potenciálu se měří při odběru),
- g) obsah anorganických složek (kationty, anionty, nedisociované složky a odparek při 180 °C), a to hmotnostních koncentrací v mg/l, látkových koncentrací v mmol/l, součin látkových koncentrací a nábojového čísla uvedených složek a jejich procentuální zastoupení,
- h) obsah vybraných organických složek (těkavé halogenované deriváty uhlovodíků, polychlorované bifenyly, polycyklické aromatické uhlovodíky, pesticidy, anionaktivní tenzidy a nepolární extrahovatelné látky),
- i) obsah radioaktivních složek (U, celk. obj. aktivita alfa a beta, ²²⁶Ra, popř. ²²²Rn),
- j) obsah kyselých (CO₂ a H₂S) a nekyselých plynů (H₂, N₂, O₂, He, Ar a plyných uhlovodíků),
- k) klasifikace vody dle hlavních složek,
- l) balneotechnické a celkové zhodnocení.

B. Obsah komplexní analýzy přírodního léčivého zdroje peloidu:

- a) místo, popis a název lokality zdroje peloidu;
- b) datum a místo, hloubka a typ odběru vzorků (vrtaná sonda, kopaná sonda), datum provedení poslední komplexní analýzy;
- c) klimatické podmínky odběru vzorků;
- d) název a sídlo laboratoře a jména pracovníků, kteří vzorky odebírali a analyzovali;
- e) všeobecné vlastnosti peloidu (barva, pach, konzistence, reakce s 5% HCl, přítomnost příměsí, všeobecné údaje o složení-ztráta vody sušením při 105 C, % sušiny, % popelovin a ztráta žíháním sušiny, reakce pH původního vzorku, stupeň rozložení);
- f) chemická analýza, jejíž součástí je stanovení:
 1. podílu popelovin rozpustných a nerozpustných v 10% HCl v přepočtu na původní vzorek, sušinu a popelovinu,
 2. stanovení skupinového složení organických složek (extrahovatelné bitumeny, rozpustné sacharidy, celulózy a hemicelulózy, huminové kyseliny, fulvokyseliny, lignin, huminy, popřípadě jiné doprovodné látky humusu) v původním vzorku a v přepočtu na sušinu a organickou hmotu;
- g) obsah síry v původním vzorku a v přepočtu na sušinu;
- h) chemická analýza 2% vodního výluhu sušiny (hlavní a vedlejší složky, odparek při 105 °C) v mg, mval a mmol v přepočtu na 100 g sušiny, pH, vodivost při 20 °C a barvu výluhu (mg/l Pt);
- i) objem sedimentu v přepočtu na g původního vzorku a sušiny;
- j) vodní kapacita v přepočtu na g původního vzorku a sušiny;
- k) obsah vody v původním vzorku a ve vzorku při 100% a 80% nasycení vodou;
- l) sorpční kapacita;

- m) měrná hmotnost sušiny;
- n) bobtnavost;
- o) mísicí poměry;
- p) termofyzikální vlastnosti;
- q) balneotechnické hodnocení.

C. Obsah komplexní analýzy přírodního léčivého zdroje plynu:

- a) místo a název zdroje plynu,
- b) datum a místo odběru vzorků, datum provedení poslední komplexní analýzy,
- c) název a sídlo laboratoře a jména pracovníků, kteří vzorky odebírali a analyzovali,
- d) stručný popis zdroje a podmínky odběru vzorků, teplotu plynu u vývěru, teplotu a atmosférický tlak vzduchu a vydatnost zdroje,
- e) obsah oxidu uhličitého, sulfánu a nekyselých plynů (H_2 , N_2 , O_2 , He, Ar a plynných uhlovodíků),
- f) obsah radonu.

Součástí komplexní analýzy přírodního léčivého zdroje a zdroje přírodní minerální vody je i výsledek mikrobiologického šetření podle přílohy č. 3. Podle aktuálních podmínek se rozsah komplexní analýzy doplňuje o stanovení cizorodých látek (těžké kovy, pesticidy, látky ropného původu a další).

II. Obsah kontrolních analýz zdrojů

A. Obsah kontrolní analýzy přírodního léčivého zdroje minerální vody a zdroje přírodní minerální vody:

- a) místo a název zdroje minerální vody,
- b) datum a místo odběru vzorků,
- c) název a sídlo laboratoře a jména pracovníků, kteří vzorky odebírali a analyzovali,
- d) stručný popis zdroje a podmínky odběru (teplota vody, vzduchu, vydatnost zdroje),
- e) fyzikální a fyzikálně-chemické parametry (pH, elektrická vodivost),
- f) obsah vybraných anorganických složek (kationty Na^+ , Mg^{2+} , Ca^{2+} , Fe^{2+} , anionty Cl^- , SO_4^{2-} , HCO_3^- , NO_2^- , NO_3^- , u vod klasifikovaných jako jodové J^-) v mg/l a v mmol/l,
- g) obsah plynů CO_2 a H_2S v mg/l u vod klasifikovaných jako uhličité a sirovodíkové,
- h) u vod klasifikovaných jako radonové aktivita ^{222}Rn u vývěru.

B. Obsah kontrolní analýzy přírodního léčivého zdroje peloidu:

- a) místo a název ložiska zdroje peloidu,
- b) datum a místo odběru vzorku (hloubka, typ odběru),
- c) název a sídlo laboratoře a jména pracovníků, kteří vzorek odebrali a analyzovali,
- d) všeobecné vlastnosti peloidu (barva, pach, konzistence, přítomnost příměsí, % sušiny, % popelovin, pH původního vzorku, stupeň rozložení),
- e) vodní kapacita a objem sedimentu v přepočtu na g původního vzorku a sušiny,
- f) obsah vody v původním vzorku,
- g) bobtnavost.

C. Obsah kontrolní analýzy přírodního léčivého zdroje plynu:

- a) místo a název zdroje minerální vody,
- b) datum a místo odběru vzorků,
- c) název a sídlo laboratoře a jména pracovníků, kteří vzorky odebírali a analyzovali,
- d) stručný popis zdroje a podmínky odběru (teplota vzduchu, vydatnost zdroje),
- e) obsah oxidu uhličitého, sulfánu a celkový obsah nekyselých plynů.

Pokud se požaduje mikrobiologické šetření, zůstává jeho rozsah podle přílohy č. 3. Rozsah kontrolní analýzy je možné doplnit o stanovení dalších vybraných hodnot podle konkrétních podmínek zdroje.

Příloha č. 3 k vyhlášce č. 423/2001 Sb. □

A. Požadavky na jakost zdrojů minerálních vod

Vztahuje se na zdroje přírodních minerálních vod určených k plnění do lahví a na přírodní léčivé zdroje minerálních vod.

MIKROBIOLOGICKÉ a BIOLOGICKÉ UKAZATELE

č. ukazatel	jednotka	limit	typ limitu	poznámky
1. Escherichia coli	KTJ/250 ml	0	NMH	
2. koliformní bakterie	KTJ/250 ml	0	MH	
3. enterokoky	KTJ/250 ml	0	NMH	
4. Pseudomonas aeruginosa	KTJ/250 ml	0	NMH	
5. počet kolonií 22 °C	KTJ/ml	20	MH	
6. počet kolonií 36 °C	KTJ/ml	5	MH	
7. siřičitany redukující střevní sporulující anaerobní bakterie	KTJ/50 ml	0	MH	
8. mikroskopický obraz: živé organizmy	jedinci/1 ml	0	MH	1
9. mikroskopický obraz: mrtvé organizmy	jedinci/1 ml	0	MH	1

B. Požadavky na jakost přírodních léčivých zdrojů - peloidů

Vztahuje se na nativní peloidy i na terapeutické peloidní aplikace (zábaly, koupele, obklady, vaginální tampony).

MIKROBIOLOGICKÉ UKAZATELE

č. ukazatel	jednotka	limit	typ limitu	poznámky
1. Escherichia coli	KTJ/1 g	10	NMH	
2. koliformní bakterie	KTJ/1 g	100	MH	
3. enterokoky	KTJ/1 g	10	NMH	
4. Pseudomonas aeruginosa	KTJ/1 g	10	NMH	
5. Staphylococcus aureus	KTJ/1 g	10	NMH	
6. Clostridium perfringens	KTJ/1 g	10	MH	
7. Candida albicans	KTJ/1 g	10	NMH	
8. počet kolonií 22 °C	KTJ/1 g	-	-	3
9. počet kolonií 36 °C	KTJ/1 g	-	-	3
10. dermatofyta	KTJ/1 g	0	NMH	2

Vysvětlivky

:

KTJ kolonii tvořící jednotka

NMH	nejvyšší mezná hodnota, jejíž překročení vylučuje využívání zdroje
MH	mezná hodnota, jejímž překročením ztrácí zdroj vyhovující jakost v daném ukazateli; má indikační funkci a při jejím překročení je nutno přijmout příslušná opatření
Pozn. 1	Týká se zdrojů, u nichž je podezření na kontaminaci povrchovou vodou
Pozn. 2	Týká se regenerovaných peloidů
Pozn. 3	Stanovení kultivovatelných mikroorganismů - počet kolonií 22 °C a 36 °C je stanovením orientačním, nemá význam hygienický, je však důležité pro posouzení celkového mikrobiálního oživení peloidu